

KÖZVÉLEMÉNY

HÉTFŐI UJSÁG

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, havonként 25 krajczár.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

ROSTKOWICZ ARTHUR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Horváth Mihály-utca 7. sz.

Hirdetések árszabály szerint

Pár szó a szabadkőmivességről.

Legutóbb a városi közgyűlésen valóságos dicsőenket zengett a szegedi szabadkőmivességről a közügyi viták öreg ágyuja, Pillich Kálmán. De a nagy dicsőeretben nem volt köszönet. A szabadkőmivesek legalább nem kérnek belőle, mert az öreg ágyu dicsőeretéből erősen kiérzett a maró guny és a vád.

Nem pillanatnyi fölhevítés készítette a szép szavakba burkolt, heves kifakadásra Pillich Kálmánt. Sokkal higgadtabb és megfontoltabb gondolkodású ember ő, hogy sem muló fölhevülések és fölgerjedő indulatok hatalmukba kerithetnek. Ellenkezőleg, Pillich nagyon is megfontolta minden szavát, sőt azok előtt, akik őt közelebből ösmerik, úgy tűnt fel, mintha az „öreg ágyu“ régóta készült volna e kitörésre. Sok olyan dolognak kellett megelőzni e kifakadását, amelyek neki nem tetszettek, előtte ellenszenvések voltak, de azért hallgatott és várt az — alkalomra.

De foglalkozunk csak kissé a szabadkőmivesség intézményével. Mondják, hogy áldásos intézmény. Lehet. Az elhagyottak, árvák, özvegyek támogatása dicsőeretes, nemes szívekre valló dolog. A szabadsáért, a népek felvilágosításért küzdeni — dicső dolog titokban is. Ezen sem találunk gáncsolni valót. Nemzetiségi és felekezeti különbséget nem ösmernek. De vajjon a testvériség magasztos gondolata-e ez?

Itt állapotjunk meg kissé. A nemzetköziség fogalma és lényege kezdődik itt. A születés jog, — a halál kikerülhetetlen végzet. A koronás király éppen úgy öntudatlanul csöppen a világra, mint az eszkimó-fattyu és az isten kegyelméből apostoli királynak úgy el kell pusztulnia az árnyékvilágból, mint az utszéli koldusnak. A körülményekben van csak változat, a lényeg ugyanaz. De vajjon azt akarja-e a szabadkőmivesség, hogy azon rövid életfolyamat alatt, amelyen át a nap süt reánk, igazán testvérek legyünk? Elérhetetlen cél. Hiu ábránd. Akár az örök béke. A világmegváltás magasztos hitében hiába halt ezért a keresztfán az örökkön való Szeretet is. De azért érte küzdeni, e hitet vallani: szép, nagy és nemes gondolat.

Pillich Kálmán gyönyörű példát mondott a szabadkőmivesek „testvéri“ szeretetéről. A francia-poroszt háborúban halálosan megsebesült francia tiszt a tobbivel együtt a tábortáborba került. A sebei oly súlyosak voltak, hogy csak a leggondosabb ápolás és orvosi kezelés menthette meg életét. Ott feküdt a halálos ágyán a francia, mikor a porosz trónörökös meglátogatta a sebesülteket. A francia tiszt titkos jelt adott neki, amit a porosz trónörökös — léven ő is

szabadkőmives — megértett és megmentette az életét a szintén szabadkőmives ellenségnek.

Hát ez igazán megragadó és nemes dolog, amit Pillich Kálmán igen szépen adott elő. Lelkesedett is rajta mindenki. Az első pillanat hatása alatt én is. De aztán föltámadt bennem a kétség. Hátha az a francia tiszt nem lett volna szabadkőmives? Vagy nem tudott volna jelt adni? Vagy az adott jelt nem veszi észre a porosz trónörökös? Elpusztult volna nyomorultul, mint a hogyan elpusztult ezer és ezer nem szabadkőmives ágyutöltelék. Bizony ez nem az „igazi“ testvériség, bármily szép dolognak látszik is.

Tény azonban, hogy az a bizonyos „titkos jelt“ nagy szerepet kezd játszani Szeged közéletében is, pedig szükség igazán nincs rá, mert még nálunk a város közéletében nincsenek halálra sebesültek.

Rostkowitz Arthur.

Nemzetiségi vallások.

Irtá: Honvéd Atilla.

Hazánk egyik legnagyobb szerencsétlensége, hogy egységét nem csupán a nemzetiségek, hanem a vallásfelekezetek is folyton veszélyeztetik, sőt a nemzetiségeinknek külön nemzeti vallásaik vannak, amelyek folyton ébren tartják a széthúzó, kifelé irányuló törekvéseket, sőt a vallásfelekezetek működése a saját földünkön elidegeníti tőlünk a magyart.

Fontos kérdés ez. Talán a legfontosabb valamennyi közt. A szerb nemzetiségnek nemzeti egyháza van, a románok szintén. A vallás szabad gyakorlatának örve alatt folyton szithatják a hamu alatt lappangó fűzet, mely oly sokszor lángba borította már hazánkat.

Nagy hibát követtek el öseink, hogy minden nemzeti egyházat magyarrá nem tettek. Ha lehet görög keleti szerb és román, görög, bolgár, orosz egyház, miért ne lehetne görög keleti magyar egyház is? Ha lehet szerbül és románul misézni, miért ne lehetne magyarul is? A magyar nyelv éppen úgy alkalmas a liturgiára, mint a szláv nyelvek, sőt alkalmasabb, mert jóval fejlettebb.

Az ősiség kérdése nem lehet irányadó. Hiszen a keresztény vallás eredeti nyelve nem a latin és a görög volt, hanem a zsidó, sőt a Jézus tanításai nem az akkori zsidó irodalmi nyelven terjedtek el, hanem zsidó tájnyelven. Ezer esztendő múlva a mai magyar nyelv is ősi nyelv lesz, akár csak az ó-szláv.

Mégis mit tapasztalunk? A magyar gör. katolikus hiába akar szabadalni az oláh és ó-szláv liturgiától, a pápa és a szentszék ellene szegül. Bezzeg meghunyászkodna, ha követelőleg lépne föl a gör. kath. magyarság és az elszakadást emlegetné. Ha tudott annak idején engedni a pápa a románoknak, örményeknek, szlávoknak, miért szegül ellene a magyarok kívánságának? Talán attól tart, hogy az az egész ország gör. kath. lenne? Hiszen abban sem lenne kára, sőt újabb erősséget nyerne mert nekünk nemzeti egyházunk lenne és a kath. papság fölszabadulna a nőtlenség terhe és átka alul. Nemzeti és erkölcsi szempontból kimondhatatlan nyereség lenne ez a magyarságra. Mert a papi nőtlenség az egyház „anyagi“

szempontjából nagyon helyes és okos dolog lehet, de erkölcsi és nemzeti szempontból nem az.

Széchenyi István gróf azt mondta, hogy még az apagyilkosoknak is meg kell bocsájtanunk, oly kevesen vagyunk. Kérdem most már szabad-e nélkülözni a családalapításnál a hivatásánál fogva is legtisztább életre kötelezett kath. papságot?

Ezzel a kérdéssel még behatóan sohasem foglalkozott a magyar társadalom. Régi bűn, régi mulasztás. Elmehtenénk tanulni a horvátoktól. Még 30 év előtt a horvátországi zsidók és lutheránusok tiszta németek, a reformátusok magyarok voltak és egyetlen emberöltő alatt annyira befurakodott a horvát szellem e vallásfelekezetek gyülekezeteibe, hogy ma már Zágrábban a lutheránus, a zsidó és a református felekezet teljesen — elhorvátosodott.

De ilyenről hiába beszélünk a mi birka-türelmű és észjárású népünknek. Mi tűrünk és hallgatunk a végtelenségig és csupán akkor térünk magunkhoz, mikor már a saját házuk ég a fejünk fölött. Akkor aztán vad kétségbeeséssel vívunk szabadságharcokat...

Kortess tanfelügyelő.

Hónapok óta foglalkozunk Tergina Gyula tanfelügyelő viselt dolgaival és hiába várjuk a sajtópör megindítását, amikor is legalább közfisztviselői tisztességének a látszatát megvédelmezni kísértené. Hangsúlyozzuk a látszatot, mert az ő közhivatalnokai tisztessége belefűlladt már a botrányok tengerébe.

Világért sem indítana sajtópört. Tudja, hogy az végzetes következményekkel járna reá nézve, mert mi minden állításunkat fedhetlen előéletű tanukkal és hiteles okmányokkal tudjuk igazolni — és az a sajtópör, amelyet ellenünk indítana, erkölcsi halálát jelentené a horgosi plébániáról kiutasított királyi tanácsos urnak.

Az állami népiskolai tanítók üldözése, zaklatása határt nem ösmer. Gyűlöletessé tette ez őt és működését, a dorosmai „borravalók“ ügye megtette ezt, az utálatos kortesszellem pedig, amely a Greskovics-féle jegyzőkönyvben csucsosodott ki, bekoronázta.

De azért még nagyon sok van a rováson. Az a két felszólalás a képviselőházban (Babó Mihály és Kubik Béla Kossuth-párti követeké) a századrészt sem merítette ki a csongrád-megyei tanfelügyelő büneinek, aki csupán a kortesskedés terén szerzett magának kétes érdemeket.

De nemcsak helyrehozhatatlan erkölcsi károkat okozott ő a megye tanügyének, hanem az államnak is okozott anyagi károkat az általa meghonosított rendszer.

Dorosmán nyakra-főre bérelte ki iskolai használatra a tanügyi célokra teljesen alkalmatlan házakat, a melyeknek tulajdonosai természetesen tarisznyások. A mérge drága bért persze az állam fizeti. Szűk, nedves, alkalmatlan és egészségtelen odvak ezek. Két tanító már bele is betegedett az ezekben való tanításba. A mérge drágán kibérelt házak most üresen állanak, mert azokban tanítani lehetetlen. A népes iskoláztatást a rendes iskolákban fel-

váltva kénytelen a tanítóság ellátni, ami nagy kár az amúgy is nyomorúságos tanügyi viszonyokra. Az állam tehát hiába dob ki évenként 400 koronát a Peták és Ördög-féle házak bérletéért, a melyeket legfőlegb majd arra használhatnak, hogy beraktározzák oda a meglevő és használható iskolapadokat, amelyek helyett újakat készítettettek. Nem volt ugyan feltétlen szükség reá, de hát mire való az állam? Fizeszen, mint a köles.

De menjünk tovább. Még a múlt év augusztus 23-án tartott a tanítói nagygyűlés Szegeden, a miért a tanítóknak fuvar és napi-díj-költség jár. A tanító-egyesület elnöke, Nemecskay István a vidékről jött tanítók számláit áttette a tanfelügyelőséghez, de a tanítók még ma, félesztendő múltán se kapták meg a pénzüket. Az a kifogás, hogy néhány tanító máig sem nyújtotta be a számláját, azért a késlekedés. Ez nem indok, mert néhány késedelmező miatt nem szabad megvárni a többit, amikor a pénz megvan. De amint értesülünk, az azelőtti évi tanítógyűlésen való megjelenésért szintén nem kaptak a tanítók egyetlen rézpitykét sem.

Az igen jellemző, hogy a tanfelügyelő az általa felfüggesztett tanítók fizetésének kétharmadát szerette volna letiltatni az adóhivatalnál. De felsült. Az üldözött tanítók anyagi megnyomorítása nem sikerült.

Az üldözött tanítók száma is megszapordott. Zsák Frigyes, Greskovits Lajos, Bobovnik László, Váczy István, Schmiel Hermann, Sükösd András, stb. után Szilágyi Imre algyői tanító került sorra. Nagy a bűne. Nem tót, hanem magyar ember. Nem csúszó-mászó, talpnyaló pupák, hanem önérzetes, egyenes lelkű ember, aki nem akarta elhinni, hogy azért fegyelmi vizsgálatot lehessen a nyakába akasztani, amiért az ellenzéki jelöltre szavaz. A fegyelmi vizsgálatot megkapta ő is, persze — más ok miatt. A farkas is talál mindig okot arra, hogy az ártatlan báránnyt fölfalja.

Szóval mindenkép tűrhetetlen állapotok uralkodnak a megyében a tanügy terén. Itt az ideje, hogy a közoktatásügyi kormány erélyesen lépjen föl és véget vessen a fokozatos züllésnek, mely utját állja a népiskolák további államosításának is. Ne tarisznyás kortest állítsanak a népoktatásügy élére, hanem — tanfelügyelőt.

Színházaink tűzbiztonsága.

Manapság a szemnek építünk palotákat. A külsőség a fő. Minden csak tetszetős legyen. A mai építkezésnél egyéb tekintetek számba se vétetnek. Így vagyunk a színházakkal is. Az olyan épület legyen, mely a közönségnek elég kényelmet nyújt, de a mellett teljes biztosságot is; ellenben az, hogy az imponáló téren és az építészet remek alakja gyanánt, belől pedig a legfényesebb kiállításban alkottassék, mellék szempontnak tekintem. Emlékezzünk csak el-tűnt hosszú évszázadok, évezredek színházaira, cirkusaira. Ezek az épületek bizony megfelelték teljesen fenti követelményeknek: tágasak voltak és tűz ellen feltétlenül biztosak, úgy hogy még most is bámuljuk azokat annyi idő után romjaikban.

Ha már most a mi színházainkat tekintjük, megfelelnek-e ezen fenti szempontoknak? Bizony nem; mert gyakran előfordul az eset, hogy a ház, talán csupán a páholyok kivételével, minden kényelem nélkül, teljesen be van töltve, úgy hogy abban, nagy látványosságok alkalmával, több közönség már nem fér, habár még sokan akarnának bejutni; pedig ha az előadandó szindarabok jók, értem alatta, hogy nemcsak szórakoztatók, de oktatók és erkölcs-nemesítő, azokat igen hathatós népnevelési eszköznek kell tartanunk; a mi pedig a teljes személybiztosságot illeti, csak reá mutatok a

tömerdek színházgésre, a mi rövid idő alatt különféle helyeken előfordult, pedig alig lehet borzasztóbbat gondolni, mint azt, ha a szerencsétlenség előadása alatt történik. Egy gyakorlott építész ebbeli aggodalmaira azt felelte, jobban mondvá azzal tromfolt le, hogy a diszleteket nem lehet tűzmentes mázzal bevonnai, mivel az lepattogzik, az énekesek torkára száll és akkor nem tudnak énekelni. Megengedem; de ha ez áll, akkor szem előtt tartva azon körülményt, hogy a színházi égés alatt fejlődő mérges gázok, szokták a közönséget legerősebben veszélyeztetni, a mai technika fejlődött fokánál fogva, úgy hiszem, igen könnyű volna gáz és füst elvezető kürtöket alkalmazni, amelyeket azután az arra hivatottak menten kinyitnának. A mi pedig a kijáratokat illeti, azok akként volnának alkotva, hogy a belső közfal csupa megfelelő állapotban levő, vasoszlopokból állana, melyek közt széles, u. n. csapóajtók szinte vasból lennének, alól hengereken alkalmazva és felől, de a színház belsejében, fent tolózárak lennének, melyeket veszély idején le kellene huzni, ami semmi nehézségbe nem ütközik, még torlódás alkalmával sem és akkor az ajtók a menekülő közönség előtt, belső nyomásnak engedve kidülnének, így hidat képezve a külső folyosó felé, a melyeken a közönség egy pillanat alatt kimenekülhetne; a külső folyosó vagy a tulajdonképeni csarnok körfalán aztán igen sűrűn alkalmazott, nagy kapuk lennének, melyeket szinte tolózárral azonnal ki lehetne nyitni. A felső ülések, páholyok stb. közvetlenül a szabad utcával, külön lépcsőkkel sűrűn összeköttetésbe állanának, amelyek túl a külső csarnokkal vezetnének a szabadba. A nézőtér berendezésének szinte vasból, vagy erős pléhlemezből kellene állani.

Ugyhiszem ezen dolgok előállítására semmi nehézséget nem képezne és mennyivel nyugodtabb lenne a közönség ily alakítású színházban, mi által minél jobban átadhatná magát a műélvezetnek. Hogy aztán kívülről az épület megfelel-e a szépség követelményeinek — azt nem tartom mérvadónak, a mely követelmények amúgy is csak viszonylagosak, sőt a fent előadott nézeteim szerint épített színház, mint technikai vívmány annál nevezetesebb épület képezne, a mely, meg vagyok róla győződve, ujonnan építendő színházaknál utánzásra találja.

Azon ellenvetés, hogy, miután a színházak, hol szükség volt reá a jelenkor számára már fel vannak építve, nem von le a véleményem helyességéről semmit, sőt azt tartom, hogy ezen elvek szerint a meglevő színházakat is átalakítani kellene, hogy ha talán nem tökéletesen, de legalább közelítőleg előadott biztossági elveknek megfelelően.

Szép diszes középület a mi színházunk, de tűzbiztonsági tekintetből nem kifogástalan. Az isten ne adja, hogy valaha előadás közben tűz ütne ki. A kevés és szűk kijáratokon olyan szörnyű lenne a tolongás, hogy a fele közönség odaveszne.

Ujdonságok.

— **Katholikus-kör Szegeden.** Városunk katolikus lakossága körében mozgalom indult meg, hogy katolikus kört alakítsanak. A kör célja a katolikus társadalom erőinek egyesítése, a hitélet fejlesztése és a keresztényi jótékonyosság ápolása.

— **Az államosítás kérdéséhez.** Vettük az alábbi sorokat és csongrád megye tanügyi viszonyait szembeállítva Szegeden 1500, míg a megyében 12,000 az iskolába nem járó tankötelesek száma. Szeged lakossága 104.000, a megyéé pedig — Szentés kivételével — 100,090 lélek. Tehát az államosító megyében aránylag is sokkal több az iskolába nem járó tankötelesek száma, mint Szeged város területén, ahol a népoktatásnak államosítás nélkül is kielégítő az eredménye. Nincs tehát értelme az államosításnak. Előbb legyen a közoktatásügyi kormány gondja a közönségére és ha majd ott nem lesz többé egyetlen iskolába nem járó iskolaköteles sem, akkor lehet csak követelőleg föllépni Szeged város ellen. Addig félre kell tenni az államosítás ügyét.

— **Német nyelv elemi iskolában.** A német nyelv tanítását még az állami iskolákból

is kiküszöbölték, mint teljesen fölösleges tantárgyat, amelylyel haszontalan dolog meggyötörni az apró magyarokat. Inkább a hazája földrajzát és történelmét tanulja jobban a gyermeknemzedék. A szegedi népiskolák közt csupán a zsidó iskolában erőltetik a német nyelvet és ha túlterheltségről lehet beszélni, akkor itt joggal mondhatni azt. Magyarul, héberül és németül irni és olvasni 6—10 éves, fejletlen gyermekeknek, az képtelenség. A szegedi hitközség hazafiasságára bizzuk, hogy a német nyelv tanítását kiküszöböli ez évfolyamán az iskolájából.

— **Parasztok a börzén.** A múlt esztendőben a „Független Közvélemény“ megírta, hogy több hódmezővásárhelyi jómódu gazdaember nagy veszteséget szenvedett a budapesti börzén, ahol Brunner Adolf vásárhelyi gabonakereskedő közvetítésével jelentékeny összegek erejéig üzleteket kötöttek. A dolog annak idején a legnagyobb megdöbbenést keltette s bár a bűnös visszaélésekről beszéltek, az érdekelteknek sikerült az üzelmek következményeit elfojtani. Most végre váratlanul fordulat állott be az ügyben, mert két vásárhelyi gazdálkodó, kiknek egyike 31,000 a másik pedig 17,000 koronát veszített a börzén, — bűnvádi feljelentést tett Brunner Adolf gabonakereskedő ellen család, sikkasztás és okirathamítás miatt, amely büncselekményeket állítólag a börzei ügyletek közvetítése közben követte el. Ugyancsak följelentést tettek az említett kereskedő fia, Brunner József kereskedő és dr. Brunner Ferenc ügyvéd ellen is bűnpártolás címén, akiknek állítólag szintén részük volt a dologban. A rendőrség Brunner Adolf gabonakereskedő összes üzletkönyveit és irományait lefoglalta. A városban az a hír járja, hogy még több gazda is tesz följelentést, akik közül az egyik 18 ezer, a másik 60,000 koronát veszített Brunnerék közvetítésével. Ebből pedig az a tanulság: kerülje a börzét a magyar gazda.

— **Az állami népiskolák keresztjei.** A dorosmai tanítók a szegedi lapokban tiltakoznak Pillich Kálmán állításai ellen, holott az ő beszédét csak kivonatossan, sőt célzatosan elfordítva közölték a lapok. A tanfelügyelő által sugalmazott pupátságokra nem sokat adunk, a fenyegetéstől pedig nem ijed meg Pillich Kálmán. A valóság pedig ez. A kereszt igenis ott van az állam által átvett régi községi iskolákban, de az állami iskolák felszerelése közt — nincs kereszt. Algyőn is pl. a régi tantermekből áttették a meglevő keresztet az új iskola tantermeibe, de az egyik terem — az új — kereszt nélkül maradt. Így van ez mindenütt. No hiszen még csak az kellene, hogy az állami iskolákból kidobálják a keresztet. Kő kövön és eleven pupák nem maradna a megyében.

— **Háromszáz gyermek kitüntetése.** Érdekes mozgalom indult meg tavaly Budapesten, hogy az iskolás gyermekeket szabad óráiban a virágneveléssel foglalkoztassák. Ezen nagy jelentőségű eszme lelkes előharcosa Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedő, ki már 1901-ben több ezer növényt osztott ki továbbnevelésre gyermekek közt, most pedig diszes éremmel díjazta mindazokat, kik a legjobban nevelt és ápoló virágokat mutatták be. Mint értesülünk, e héten ismét 5000 cserép jáczintot osztott ki közöttük Mauthner Ödön, kinek a kertészet terén már annyi áldásos és szép közhasznú intézmény létrejöttét köszönhetjük. Mauthner nemcsak az ő ismert áldozatkészségével, hanem magvainak kitűnő minősége révén is rászolgált az általános elismerésre és büszkén vallhatjuk, hogy Európa három elsőrangú és legnagyobb magkereskedőinek egyike Mauthner Ödön. Olvasóink b. figyelmébe ajánljuk legújabbán megjelent igen gazdag tartalmu képes magárjegyzékét, melyet szivesen és ingyen küld az érdeklődőknek.

— **Szeged „jóbarátai“.** Ilyen címen közölt cikkekben a Szegedi Híradó nekiront a „Hazánk“ ismeretlen tudósítójának, amért a szegedi közigazgatás hibáit Pillich Kálmán ada-

tai nyomán ostorozza. Kár ezért feljajdulni P. L. úrnak, hiszen ő is ugyanezt cselekszi az összes szegedi lapokkal egyetemben. Vagy talán irigylit, hogy a „Hazánk“ is tit egyet a szegedi hatóságon és őszintén föltárja az itteni állapotok tarthatatlanságát? Hiszen nincsen erre szabadalma csupán P. L. úrnak és korlátolt számban olvasott lapjának? A hibákat nem kell takargatni, a bűnt pedig letagadni, kirí az ügyis innen. A fővárosi sajtó pedig csak használ vele Szeged közönségének, ha őszintén rámutat a hibákra és visszaélésekre. A fekélyeit ne takargassuk beteg közigazgatásunknak, hanem igyekezzünk azokat kiirtani. Nem ösmerjük ugyan a „Hazánk“ cikkiróját, de hogy sok tekintetben igaza van, kénytelenek vagyunk elösmerni. De hiszen új dolgot még nem is hozott föl, mert mindezeket mi már régen agyoncsépeztük.

— **Nagy az ipari munkanélküliség.** Az egész országban ezrével sétálnak az ipari munkások és nem tudnak alkalmazást találni. Ennek azonban nem egészen az ipari pangás az oka, hanem az, hogy az ipari műhelyekben túlságosan sok inast alkalmaznak. Igaz, hogy a törvény tiltja ezt, de a hatóságok a törvény betartásával nem törődnek. Természetes tehát, hogy a segédeké vált iparostanoncok nem kapnak munkát. Tessék csak körültekinteni pl. a szegedi iparműhelyekben. Nem is tulozunk vele, hogy némely iparos kétszer annyi inast tart, mint amennyi segédet. Ez is az egyik főoka az ipari munkanélküliségnek, amelynek határt kellene már szabni a törvény szigorú végrehajtásával.

— **Hogy csálnak a húspiacon?** A piacon mindig csálnak, különösen a mérlegekkel. Most már nem ölmozzák meg a mérleg alját, mert ezt a turpisságot ösmeri a kihágási bíró és az érzékeny bírságok észretéritették a hamis mérleges árusokat. De azért a csalással nem hagytak föl. Ugy csálnak most, különösen a husárusok, hogy a mérlegre husakasztó horgokat kapcsolnak. A csalást így csak a tettenéréssel lehet bizonyítani. Ha a rendőrt vagy a kihágási bíró meg látják, a horgot egyszerűen leakasztják a mérlegről. A rendőrség eddig még nem vette észre a csalás e fajta módját, ezuton figyelmeztetjük tehát rá a közönség érdekében. Igazán különös, hogy az ellenőrzésre hivatott hatósági közegeket rendszeren nekünk kell figyelmeztetni kötelességeik teljesítésére.

— **Az első szegedi nyakkendőgyár** ügyes kezű, a varrásban jártas leányoknak nyújt állandó alkalmazást. A varrni nem tudó leányokat egy évig tanulólyanokul alkalmazza, míg a varrásban jártasabb leányok két hónapi gyakorlat után rendes és állandó alkalmazást nyernek. A gyárban a munka könnyű, a munkatermek tiszták és világosak, az előmenetel pedig a kényelmességtől függ.

— **Az ifjuság Rákóczi-ünnepi.** Immár 200 esztendeje annak, hogy a Kárpátok havasai között megharsant a Rákóczi Ferenc csatára hívó tárogatója, és megkezdődött a kurucz szabadságharc. Az „Istenért és szabadságért“ feliratú lobogó alá gyűltek a hazájukat és szabadságukat igazán szerető kuruczvitézek és 8 esztendeig lobogtatták magasan azt a tiszta zászlót. Aztán győzött a zsarnokság a szabadság fölött s a nagyságos fejedelem kibujdosott letiport hazájából, hogy messze idegenben sarrassa szerencsétlen nemzetének elveszett szabadságát. Ebben az évben, a Rákóczi esztendejében, ünnepet fog ülni az egész ország. Az ünneplők között első helyen járjon iskoláink ifjusága, adjon példát maga a városi hatóság is. A kurucz-zászló kibontásának kétszázados évfordulóján ünnepet üljön a város közönsége, az iskolák pedig ünnepeljenek az intézet falai közt. A hazafias népkörök figyelmét is fölhívjuk e történelmi nevezetességi ünnepre. A nagy Rákóczi emléket ünnepeljük meg azzal, hogy a körhelyiségek számára szerezzék meg a Kosúth Lajos képe mellé a nagy Fejedelem kép-mását is. A hálás emlékeztést megérdemli a dicső férfi, aki a legtöbbet áldozott a magyar

nemzetért, — de jutalma a poraiban is való száműzetés és a rút hálátlanság lett. Szeged népe nem vagy a nemzet büszkesége, ha ez ünnepről elfelejtkezel!

— **Nem érdemes villamost építeni.** Akárcsak a szegedi villamos vasutról volna, szó, olybá tűnik föl előttünk Arad város villamos vasut ügye. Nyolcz évig húzódott Aradon a villamos vasut ügye és azzal végződött, hogy a város közönsége kimondta: nem kell villamos vasut, póznákkal és dróthálózat a várost elcsufítani nem engedik, azonkívül a villamos vasut üzeme drága, az üzembiztonság sem kielégítő, ellenben a motoros kocsiközlekedés biztonságosabb, olcsóbb és jobb, nyolcz-tíz kocsi pedig teljesen elegendő a forgalom lebonyolítására — ez pedig 200.000 korona befektetést igényel csupán. Tehát villamos vasutat ma már nem érdemes építeni. Nagyon helyénvalónak tartanánk, ha a mi hatóságunk is követné az aradi példát. Talán a tanyai vasutkérdést is meg lehetne oldani ilyképpen, vagy pedig, ami még fontosabb, a motoroskocsi közlekedést kiterjeszteni a közel vidékre is.

— **Vadászok a város ellen.** Nem hitlünk, hogy a közgyűlés a tápéi rét vadászati jogát a szegedi vadásztársaságnak adja bérbe, holott ezen társaság révén a város már egyszer érzékenyen megkárosodott és ez a társaság most is kevesebbet ígért érte, mint Örlössy és társa, akiknek egyedül köszönhetni, hogy végre tisztességes bért kap a vadászterületekért. Hát ez a köszönet érte. Nem ismétljük az érveket, a pusztá tényt állapítjuk meg. Az pedig nem más, hogy a közéletünkben érvényesülő és a közérdek kárára is érvényesülni tudó érdekcsoportok ellen a mostani viszonyok közt eredményesen küzdeni lehetetlen. Ezek a csoportok állják utját minden jó törekvésnek és a haladásnak, nem pedig a mindig gáncsolt városi tanács, amelyben — ez az eset is megmutatta — megvan a belátás, ami a köztörvényhatósági bizottság többségében ritkán van meg mindig, de akkor mindig hiányzik, amikor az egyes érdekcsoportok érdekeiről van szó. A közgyűlésnek az a véletlen többsége nagyon rosszszolgálatot tett a városnak. Hat év mulva keservesen fogja tapasztalni a város közönsége a mostani szavazás következményeit a vadászterületek újbóli bérbeadásánál. Akkor majd sikerül fog a vadászok terve, t. i. az összejátszás, amivel most felsültek. A tápéi rét vadászati bérletügyében egyébként nem hangzott még el az utolsó szó, mert úgy az érdekeltek, mint a város ügyésze fölbebezní fognak a belügyi kormányhoz.

— **Vadászok mozgalma.** A postán aláírás nélkül kaptuk az alábbi sorokat. Bár név nincs alatta, mégis nagyon jellemző ez a pár sor írás, s csupán azért küzöljük, mert már több oldalról hallottunk ehhez haonlónak panaszokat. A felhívás a következőképp hangzik: Aki utóbbi időben figyelemmel kísérte a vadászegyletek körében felmerült sűrűlódásokat a vadászterületek bérbeadása alkalmából megindult mozgalmakat — beleértve a leszámoló hivatal sérelmeit is — és részrehajlatlanul mérlegeli az okokat és azok okozta egyetlenéseket, be kell, hogy lássa, miszerint egyedül Endrényi Lajos igazgató áll utjában annak, hogy kölcsönös megértés mellett békekesség legyen. Akinek a nemes sport igazán szívében fekszik, rajta lesz, hogy ezen akadályt lerombolja, mint válaszfalat. Sok az elégedetlen az ő igazgatása alatt álló vadásztársaságban. Ez érthető is, mert a vadászat az ő klikkjének valószínű monopoliuma. Senki sem vadászhathat tetszése szerint, mert belejön a fekete könyvbe és akkor jaj annak. Most a fizenkettedik órában felkérjük a t. tagtárs urat, hogy nevezettnek az igazgatói állásából való kibuktatására velünk kezét fogni sziveskedjék, mert teljesen meg vagyunk győződve arról, hogy „nélküle“ a legrövidebb idő alatt az összes ellentétek kiegyenlítését nyernek. Aki Endrényi urral csak egyszer is érintkezett, tudni fogja, hogy az ő egyénisége és érintkezési modora nem arra való, hogy uri társaságot vezessen. „Sokan a közvetlen érdekeltek közül.“ Így a felhívás amelyből látható, hogy a szegedi vadásztársaság tagjai sincsenek megelégedve a mostani állapotoknak.

— **Az ujszegedi vigadó.** A városi pénzfecsérlésnek egyik példája a düledező ros-

kadozó ujszegedi vigadó, amelynek közveszélyes voltát a hatóság maga is elismerte. A vigadó a héten is nagyon megrongálódott, a faalkatrészei egészen átkorhadtak, úgy hogy a javítás toldás-foldás nem fog rajta használni. A legjobb volna lerombolni, mielőtt valami szerencsétlenség történék és ujat, a mai igényeknek megfelelő (esetleg vendégszobákkal) építeni, amely jövedelmezőség dolgában is kifizetné magát, igazán szégyen, hogy az ujszegedi népkert a város egyetlen üdülő helye és nincs benne se a mai kor igényeinek megfelelő vendéglő és tánczterem.

— Orvosi körökben már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasonló vizet, tartós hashajtó hatása és említre méltó kelemes ízénél fogva már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk határozottan Ferencz József keserűvizet

Mi hír a megyéből.

Kutyából nem lesz szalonna, tartja a közmondás. Rend, igazság és tisztesség nem is lesz Csongrád megyében, amíg a tarisznyáshód el nem pusztul a közélet éléről. A közigazgatási betyárvilág valószínű orgiákat ül — és Kaffka még egyre késik. Meddig fog még ez tartani?

Horgos ujonan választott jegyzője, a zugirászkodás vádjá alul fölmentett Hegedüs János nem örvendhet kedvére a főszolgabíró erőszakosságával kivívott győzelemnek, mert a választást megfélebbzték és a dologba lesz még beleszólása a belügyi kormányzatnak is.

Tápén az elbotondított lakosságot lelketlenül arra bizgatják, hogy újra vegye föl a pört Szeged városával a tápéi rétért. Ezt a pört már a község egyszer jogerősen elvesztette, pedig a nagy hírű Visontai Soma volt az ügyvédje, aki a község háza udvarán azt ígérte, hogy akasztják föl, ha a pört elveszti. Es a pört el is vesztette. Az amugy is szegény tápéi népet most újra neki akarják hajtani a pöröködésnek. A vállalkozó ügyvéd Huszár János. Csak potom 600 koronát kér és föl vállálja a veszített ügyet — teliből, amint a tápéi parasztok mondják. Már gyűjűik is a 600 koronát. A tápéi nép józanságára bizzuk teljesen a dolgot. Nézetünk szerint azonban nem az a fontos, hogy az ügyvéd 600 korona költségét összehajálják, hanem alapos okokat keressenek és találjanak a pörújításra, nehogy újból csapódjanak, a keserves 600 koronát pedig kidobják hiába.

Innen-onnan.

(Az új szabadkőművesek.)

Nagy ujság kelt szárnyra a torony alatt. Három kistisztviselő belépett a szabadkőművesek páholyába és pedig Igtató Béla, Katona Győző és Számvevő Jóska.

— Hát aztán mért lött éppen ez a három szabadkőműves? — kérdezték.

— Miért? Mert ha ez a három összekerül, mindjárt — vakol.

(Az igazi hun ivadékok.)

Itt történt a kis kunok földjén az eset, mely érdemes arra, hogy megörökítsük.

Tudvalevőleg a kunok nagyon szeretik a vadpecsenyét. Nem hiába Atilla ivadékai.

Itt a közelben történt, hogy a vadászok régóta nyomozták a vadászokat, de sohasem tudták rajtacsipni. Különösen a Csabacsalád férfaira gyanakodták. Több nyulbört adtak ők el, mint az egész környék vadászai.

Addig leskelődtek, amíg nyomára jöttek az orvvadászoknak, akik nem puskával lötték a nyulat hanem nyíllal, amint az őseik. A nyíl nem csap zajt és biztosabban kezelték, mint pl. Weiner Miksa a puskát.

Az egyik nyílas kun szerszáma nagyon becses régiség, a tulajdonos állítása szerint Csaba királyfié volt és így szállott apáról-fiúra.

Dr. Egressi Lajos

speczialista gyermekorvos,

a Stefania-gyermekkorház v. rendelő segédorvosa

rendel: d. e. 10—12-ig,

d. u. 2—4-ig

Kelemen-utca 5. sz., Krikkay-féle ház.

Pénzintézeteink beszámolója.

Vasárnap délelőtt tartotta 57. évi rendes közgyűlését Szeged és az Alföld legrégebb és legszilárdabb pénzintézete, a Szeged-csongrádi takarékpénztár. A közgyűlésen, melyet az elnöki székről végleg visszavonult Zsótér Andor helyett Fluck Ferencz alelnök nyitott meg, nagy számmal vettek részt a részvényesek. Az igazgatóság és a felügyelő bizottság jelentését tudomásul vették és a felmentvényt magadták. Zsótér Andor érdemeit a jegyzőkönyvben örökítették meg. Elhatározták, hogy az intézet házáat újjáépítetik és a gyönyörű telken két emeletes palotát emelnek.

Két pénzintézet a jövő vasárnap, február 15-én tartja közgyűlését és pedig a szegedi kereskedelmi és iparbank, a kézművesbank 22-én a szegedi takarékos és hitel részvénytársaság. A beszámoló pénzintézetek igazgatósági jelentéseiből a következő adatokat közöljük:

Szegedi Kézművesbank.

Városunk ezen régi pénzintézet, mely közvetlenül a Szeged-Csongrádi takarékpénztár után alakult, sok viszontagságon ment keresztül, de Horváth Lajos vezérigazgató vezetése óta folytonos fejlődéséről és életképességéről tesz tanubizonyságot. Ezt mutatja az igazgatóság évi jelentése is, mely a következő:

Alapszabályszerű kötelességünknek teszünk eleget, midőn most bemutatjuk a lefolyt év zárószámait, melyekből megelégedéssel konstatálhatjuk a haladástéserőteljes térfoglalásunkat.

Váltóosztályunk — daczára annak, hogy a kamatláb általános csökkenése bennünket is a leszámítoláshoz fokozatosan olcsóbb kamatláb alkalmazására indított, mégis nagyobb nyereséget ért el, mint a múlt évben és váltótárczáink is 144,240 korona 81 fillérrel növekedett.

Zálogosztályunk részére a lefolyt évben, a közgyűlés meghatalmazásából új raktárhelyiséget építettünk s elmondhatjuk, hogy az minden igényeknek megfelel, ezen osztályunknál elhelyezett tőkénk már megközelíti a nyedmilliót. A feltétlen bizottság, mely a zálogtárgyak megőrzésénél a felek megnyugvását eredményezi, továbbá a kiterjedt lokalitás és a kiszolgálás gyorsasága adják a legfőbb okot a fellendülésre.

Betét állományunk is folytonos emelkedésben van.

Forgalmi tételeink a következők: **I. Pénztár-forgalom:** Pénztárkészlet 1902. január 1-én 35.053 kor. 65 fillér. Bevétel 1902 évben 4.998.931 kor. 57 fillér, összesen 5.033.985 kor. 22 fillér. Kiadás 1902. évben 4.993.077 kor. 7 fillér Pénztárkészlet 1902. december 31-én 40.908 kor. 15 fillér. Összesen 5.033.985 kor. 22 fill. Forgalom: 10.067.970 kor. 44 fillér. — **II. Takarékbetétek:** Állomány 1902. január 1-én 1.006.727 kor. 74 fillér. Betét 1902. évben 689.058 kor. 34 fill. Tőkésített kamat 1902. évben 38.849 kor. 02 fillér, összesen 1.734.635 kor. 10 fill. Kivét 1902. évben 569.886 kor. 2 fillér. Állomány 1902. december 31-én 1.164.749 kor. 8 fillér, Összesen 1.734.635 kor. 10 fillér. Forgalom: 3.469.270 kor. 20 fillér. — **III. Váltók:** Állomány 1902. január 1-én 911.286 kor. 64 fillér. Leszámított 1902. évben 4.703.590 K 2 fillér, Összesen 5.614.876 kor. 66 fillér. Beváltatott és visszleszámított 1902. évben 4.552.136 kor. 72 fill. Leiratott 7212 kor. 49 fillér. Állomány 1902. december 31-én 1.055.527 kor. 45 fillér, Összesen 5.614.876 kor. 66 fill. Forgalom: 11.229.753 kor. 32 fill. — **IV. Zálogházi kölcsönök:** Állomány 1902. évi január 1-én 185.501 kor. 98 fillér. Kiadatott 1902. évben 90.592 kor. 72 fillér. Összesen 276.094 kor. 70 fillér. Kiváltatott 1902. évben 50.337 kor. 6 fill. Állomány 1902. december 31-én 225.757 kor. 64 fill. Összesen 276.094 kor. 70 fill. Forgalom: 552.189 kor. 40 fillér. — **V. Értékpapirokra adott kölcsönök:** Állomány 1902. évi január 1-én 32.116 kor. Kölcsönadott 1902. évben 28.271 kor. Összesen 60.387 kor. Kiváltatott 1902. évben 27.789 kor. 98 fill. Állomány 1902. év december 31-én 32.597 kor. 2 fill. Összesen 60.387 kor. Forgalom: 120.774 kor. Összforgalom 34.628.602 korona 12 fillér.

Ezen öröndetes tények elsorolása után át kell térnünk intézetünk gyászára! Az év folyamán elvesztettük két ügybuzgó derék igazgatósági tagunkat. Elhaláloztak Temesváry István és id. Ottovay Károly igazgatósági tagok, kiknek emlékének fájdalommal látjuk az őr,

amely ezen tevékeny férfiak elhunytával azok helyén támadt. Áldás legyen emléküknél!

Helyeikre ezen közgyűlés lesz hivatva megfelelő erőket választani, még pedig Temesváry István ur helyére 1904. december végéig terjedő megbízatással, id. Ottovay Károly ur helyére pedig 3 évi időtartamra.

Ezeket kívül kötelességünk bejelenteni, hogy általánosan tisztelt és szeretett másodelnökünk, Rainer Ferencz ur, betegsége folytán nem gyakorolhatja igazgatósági teendőit, ennek folytán kérünk kérünk kell a t. közgyűlést, hogy őt felelősségterhes tisztességétől — kiváló érdemeinek és intézetünk iránt folyton tanúsított erős érdeklődésének és szeretetének jegyzőkönyvi elismerése mellett — tekintettel a kereskedelmi törvények 163. §-ára, mentse föl. Együttal indítványozzuk, hogy arczképe gyűléstermünk részére megszeressék. Helyére szintén ezen közgyűlésünk lesz hivatva 1903. december 31-ig terjedő időtartamra másodelnököt választani.

Ezeket felül választandó lesz még egy felügyelőbizottsági tag 1903. december végéig terjedő időtartamra és 4 választmányi tag, kiknek mandátumai alapszabályaink szerint leteltek. A kilépők újra megválaszthatók. A kilépő választmányi tagok névsora a következő: Kiss János, Papp András, Szél Antal és Schütz István.

Ezek után áttérünk a nyereség felosztására, melyet következőleg ajánlunk elhatározni:

A tiszta nyereség 45262 K 39 f., ebből levonva a múlt évről áthozott nyeresémaradványt 2242 K 54 f., marad az alapszabályszerű százalékok kiszámításának alapjául 43019 K 85 f. Ebből dotálendő. a) tartalékalap 5%-al 2151 K. b) igazgatósági tantiéme 10% 4302 K. c) felügyelőbizottsági tantiéme 4% 1720 K 80 f. d) választmányi tantiéme 6% 2581 K 20 f. e) a tisztviselők nyugdíjalapja 2% 860 K 40 f. f) házleirási alap 2000 K. g) tisztviselők jutalmazása a főintézetben 1640 K, a zálogházban 852 K 60 f., összesen 2492 K 60 f. h) osztalékra kifizetendő minden teljesen befizetett 200 koronás részvény után a 20 korona 25850 K, i) s a jövő év nyeresémszámlájára átvendő lesz 3304 K 39 f. Összeg 45262 K 39 f.

Az osztalék kifizetése a közgyűlést követő legközelebbi köznapon veszi kezdetét.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Az általános közgazdasági viszonyok a lefolyt évben sajnos ismét semmiképp sem javultak és bárhová tekintünk is, e téren mindenütt csak az elégtelenség és elkedvetlenedés terül elénk — így vezeti be évi jelentését a szegedi kereskedelmi és iparbank igazgatósága. A kereskedelem pang, a kereskedelmi forgalom alá van kötve és az ipar csak tengődik, magát tartani alig bírja. Ehez járultak még vám- és kereskedelmi politikánk állandó ingadozása, Ausztriával való viszonyunk ziláltsága és minden körülmények folytán a vállalkozási kedv teljes hiánya, — mind olyan jelenségek, melyek az 1902. közgazdasági évet szomorúan emlékeztetessék Egyetlen fénypontja ezen évnek az ezermillió koronajáradék konverzió volt, mely művelésben a magyar általános hitelbankhoz viszonyunknál fogva szerény hányad arányában részesek voltunk és így annak erkölcsi és anyagi hasznából bankunknak is jutott valami.

Az általános pénz és banküzleti viszonyok sem alakultak kedvezőbben, e téren egy tespedő állapot állandósította magát mely, a banküzleti hasznokat a legszűkebb korlátok közé szorította. A jegybank fennállása óta legalacsonyabb 4% os kamattételt 1902. február 5-én kénytelen volt 3 $\frac{1}{2}$ %-ra leszállítani és ez sem használta semmit, mert a nyílt piacon csaknem 2%-ra szál le a pénz ára és ennek következtében a pénzkínálat oly mérvet öltött, hogy a tömeges betétpénzeket kezelő intézetek a betéti kamatláb leszállítása daczára sem voltak képesek tőkét megfelelő haszon al kezelni. A pénzpiacon helyzete egészen az év végéig kevés ingadozással ilyen maradt és javulásra csak akkor lehetne kilátás, ha az őszszel jelentéktelenné vált gabona-üzlet végre megindulna, vagy a vállalkozási kedv fellendülése természetes, erős pénzüsséglet idézne elő.

Ezen komor helyzet közepette jól esik ne-

künk az utolsó termés fényesnek mondható eredményéről megemlékezni. A mi vidékünkön bő termés volt búzából, rozsból és más magvakból, eléggé kielégítő tengeriből, csupán a kapásnövények nem szolgáltattak a hosszú, esőtlen nyar miatt megfelelő hozamot. A jó termés azonban az üzletvilágnak újabb csaldást hozott, mert kereskedőink a nagy tömegben várható új áru és olcsó árak reményében élénk kivittel kapcsolatos nagy üzleti fellendülésre számítottak, előre hajókat, raktárhelyiségeket béreltek és megfelelő hiteleket biztosítottak maguknak és mindezt hiába, mert a várt nagyforgalom a gazdaközönség tartózkodása folytán igen szerény keretekben következett be, a hajók és közraktárak üresen maradtak, a garmadába gyűjtött pénz pedig se az áruüzletre se gabonaelőlegekre fel nem használtatott.

Bankunk különleges üzletviszonyai természetesen az általunk jelzett általános közgazdasági és üzleti viszonyokhoz képest alakultak, kedvezőnek tehát ezek sem lehettek. A leszámítolási üzlet meddő, kevéssé hasznosító volt, a kereslet egész éven át lényegtelen, a kamat jövedelmek ennek arányában a már erősen redukált 1901. évi eredményhez képest ismét csökkentek. Az *áruelőlegüzlet* sem volt ez évben a főtebb vázolt gabonakereskedelmi viszonyok miatt számba vehető. A sertéselőleg-üzlet a legszerényebb várakozásnak sem volt megfelelő, mert az 1900. évi katasztrófa hatása alatt a hizlalók száma megfogyott és részben vállalkozási kedv, részben kellő tőke hiányában új emberek nem foglaltak ezen üzletággal és így sok akol üresen maradt. Öröndetes körülménykép ki kell azonban emelnünk, hogy a sertés hizlalás a múlt évben nagyon kielégítő eredményt szolgáltatott és ez által sok régi veszteség be lett hozva. Bankunk alapítása óta annak vezetése mindig súlyt fektetett arra, hogy tőkét könnyen mozgósítható maradjanak, *jelzálogkölcson üzletekkel* tehát csak kivételesen, üzletszerűen azonban nem foglalkozott. A pénzüssz viszonyok alakulása miatt bekövetkezett meddősége a leszámítolási üzletnek arra vezette igazgatóságunkat hogy a jelzálogüzletet, amely jó befektetés mellett állandóbb, jobb kamatozást biztosíthat, egész terjedelmében felkarolja. Az elért eredmény eddig eléggé kedvező, mert ezen üzletágba aránylag rövid idő alatt majdnem egy millió koronát helyeztünk el.

Az értékpapírüzlet terén a lefolyt évben teljes kedvetlenség uralkodott, az árfolyamok néhány internacionális papírt kivéve általában csak névlegesek voltak, csupán a járadékok és záloglevelek kerestettek, mivel a betéti kamatláb leszállása folytán tőkebefektetésre előnyösen alkalmasak voltak. Az iparpapírok, az ipar sajnálatos pangása folytán aránytalan módon leszálltak. A helybeli részvények ez évben is keresettek voltak és a viszontagságos idők daczára megtartották elég magas értéküket. Betétforgalmunk ez évben rendkívül élénk volt és bár az év folyamán több betevőnek, kik a leszállított kamattételekkel megbarátkozni nem tudtak, magas összegekre rugó nagy betéteket fizettünk vissza, betéti-állományunk végeredményében ismét csak emelkedett.

Bankunk üzleti eredményei a lefolyt évben annyiban mégis eléggé kielégítőek voltak, amennyiben a kedvezőtlen viszonyok daczára, a múlt évi jövedelmet nemcsak elérni, hanem *valamivel túlhaladni bírtuk* és így a szükséges leírások után a tavalyi osztalék fentartása mellett külön takaré lapunk mérsékelt dotálására is gondolhattunk.

Az egyes üzletágak az 1902. évben a következő forgalmat eredményezték.

I. Váltóleszámítolási üzlet: Váltókban leszámítottatott 17.107.641 kor. 32 fill. Ehhez egyenleg 1901. december 31-én 3.454.626 kor. 18 fill. Főösszeg 20.562.267 kor. 50 fill. Ebből levonva a visszafiz. és visszlesz. 16.959.760 kor. 55 fill. Marad 1902. decz. 31-én a tárczában bankváltó. 3.602.506 kor. 95 fill. A folyó évi forgalom tett 34.067.401 kor. 87 fill. A múlt évi forgalom tett 34.807.754 kor. 86 fill. A folyó évben kisebb forgalom 740.352 kor. 99 fill. **II. Jelzálogkölcson üzlet:** Az 1902. évben folyósítottatott 817.154 kor. 2 fill. Ehhez egyenleg 1901. december 31-én 333.620 kor. 38 fill. Főösszeg 1.150.774 kor. 40 fill. Visszafizettetett 249.015 kor. 73 fill. Marad egyenleg 1902. december 31-én 901.758 kor. 67 fill. Forga-

lom 1,066,169 kor. 75 fill. **III. Folyószámla-üzlet:** Megterhelések az év folyamán 40,196.738 kor. 10 fill. Elismerések az év folyamán 40,422.280 kor. 55 fill. Forgalom 80,619.018 kor. 65 fill. Mult évi forgalom 61,033.897 kor. 67 fill. A folyó évben elért nagyobb forgalom 19,585.120 kor. 98 fill. **IV. Előlegek:** Kézi zálogra, arukra és sertésekre adatott az 1902. évben 399.732 kor. 81 fill. Ehhez egyenleg 1901. december 31-én 208.250 kor. 40 fill. **Főösszeg** 607.983 kor. 21 fill. Visszafizettetett 457.407 kor. 74 fill. Marad 1902. december 31-én egyenleg 150.575 kor. 47 fill. Folyó évi forgalom 857.140 kor. 55 fill. Mult évi forgalom 970.016 kor. 93 fill. Folyó évben kisebb forgalom 112,876 kor. 38 fill. **V. Értékpapírok:** Eladás az év folyamán 1,411.330 kor. 96 fill. Vétel az év folyamán 1,433.969 kor. 13 fill. Forgalom volt a folyó évben 2,845.300 kor. 9 fillér. Mult évi forgalom 1,392.446 kor. 95 fill. Folyó évi nagyobb forgalom 1,452.853 K 14 f. **VI Ércpénzek és szelvények:** Eladás az év folyamán 227.297 kor. 29 fill. Vétel az év folyamán 226.853 kor. 54 fill. Forgalom volt a folyó évben 454.150 kor. 83 fill. Mult évi forgalom 322.932 kor. 31 fill. Folyó évben nagyobb forgalom 131.218 kor. 52 fill. **VII. Takarékbetétek** könyvecskékre és folyó számlára: Volt betét az év folyamán 13,701.490 kor. 15 fill. Ehhez egyenleg 1901. december hó 31-én 4,317.378 kor. 34 fill. Főösszeg 18,018.868 kor. 49 fill. Ebből levonva a visszafizetett 13,531.288 K 60 fill. Marad 1902. december 31-én betéti állomány 4,487.579 kor. 89 fill. Folyó évben a forgalom tett 27,232.778 kor. 75 fill. A mult évi forgalom tett 20,749.559 kor. 17 fill. A folyó évben elért nagyobb forgalom 6,483.219 kor. 58 fill. **Pénztári forgalom:** Bevétel az 1902. évben 41,429.138 kor. 35 fill. Kiadás az 1902. évben 41,708.824 kor. 88 fill. Forgalom 83,137,963 kor. 23 fill. Mult évi forgalom 75,265.532 kor. 51 fill. A folyó évben nagyobb forgalom 7,872.430 kor. 72 fill. **Összforgalom: 230,279.923 kor. 72 fill.**

Az előterjesztett üzleteredmény-számla szerint tesz az 1902 évi tiszta nyereség 96.159 kor. 10 fillér, ebből levonásba hozva a mult évtől átvett 2248 kor. 76 fill. nyereséget elővitt, a még fennmaradó 93.910 kor. 34 fill. összegből alapszabályaink 69. §-a értelmében levonandó: 10% az igazgatóság haszonrésze 9391 kor. 4 fill., 2% a felügyelő bizottság haszonrésze 1878 kor. 20 fill., 3% a nyugdíjalapra 2817 kor. 30 fill., továbbá jótékony-célokra és tisztii javadalmazásokra 3640 kor., összesen 17.726 kor. 54 fill., marad 78.432 K 56 fill., mely összegből osztalékkul az 1902. évre 3000 db. 200 korona befizetett részvény után a **24 korona** 72.000 kor. kiosztani, a még fennmaradó 6432 kor. összegből a 10.000 koronás lőnyereséget alapítvány hatodik részlete fejében adni 1000 koronát, a végmaradványt 5437 kor. 56 fillért pedig a külön tartalékalap dotálására fordítani és az osztalékot ezen indítványunk elfogadása esetén folyó évi február hó 16 ik napjától kezdve pénztárunknál kifizetni indítványozzuk.

Az elmúlt évben sajnos ismét mély gyász érte bankunkat érdemes alelnökünk, K a t a y Ferdinánd urnak 1902. október hó 15-én bekövetkezett elhunytával. A boldogult csaknem 30 éven át vett részt ezen intézet vezetésében, azt sokoldalú kereskedelmi tájékozottságával, jó és rossz időkben támogatta, emlékének megőrzésére tehát érdemeket szerzett magának. A midőn ezen gyászunkat a tisztelt közgyűlésnek hivatalosan bejelentjük, egyben indítványozzuk, hogy elhunyt alelnökünk emléke ezen közgyűlés jegyzőkönyvében hivatalosan megőrkíttessék. Ezen közgyűlés alkalmával az igazgatóság megbízatása lejár, a midőn most három éven át viselt tisztünket a tisztelt közgyűlés rendelkezésére visszabocsátani van szerencsénk; őszinte köszönetünket fejezzük ki az eddigi nagybecsű bizalomért és felkérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a napirend folyamán az igazgatóság újjalakítására vonatkozó választást ejtse meg. Amennyiben az igazgatóságba egy vagy több

tagja a mostani felügyelő bizottságnak választatnék be, az ily módon megüresedő felügyelő bizottsági tagsági helyek is a jelen közgyűlés által fognának betölteni.

Végül felkérjük önöket, miszerint a felügyelő bizottság jelentése alapján az előterjesztett mérleget, valamint az üzleteredmény hováfordítása iránti indítványunkat elfogadni és úgy részünkre, valamint a felügyelő bizottság részére a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Nyilttér.

A „Szegedi Napló“ folyó évi január 18-iki számának „Nyilttér“ rovatában Hírháger Ferencz ellen azon minden alapot nélkülöző állítást közöltem, hogy ő egyszer az én kizsebelésemet is megkísérelte, s ebből kifolyólag jellemtelen embernek is nyilvánítottam. Tekintve hogy ezen közleményt bosszúból felhevült állapotban küldtem be a lapnak, ezen cselekedetem felett mély sajnálatomat fejezem ki és készségesen elismerem, hogy Hírháger Ferencz ur mint általában ismert szegedi polgár jelleméhez és becsületességéhez szó sem férhet. Az igazság érdekében, amidőn ezt kijelentem — egyben a sajnálatomra megtörténtekért bocsánatát kérem és köszönöm, hogy az elégtételadás eme módjába belenyugodva, az ellenem emelt bünvádi feljelentést visszavonta.

Szeged, 1903. január 7-én.

Kopasz Lajos

háztulajdonos és földbirtokos.

Előttünk:

Dr. Kasza Ferencz s. k.

mint Hírháger Ferencz képviselője.

Dr. Kormányos Benő s. k.

mint Kopasz Lajos képviselője.

Szegedi kereskedelmi és iparbank 1902-ik évi zárszámadásai.

Tartozik.

MÉRLEG-SZÁMLA.

Követel.

Vagyon:		Kor.	f.	Kor.	f.	Teher:		Kor.	f.	Kor.	f.
Pénztár:						Részvénytőke:					
Készpénzkészlet				221690	64	3000 részvény a K 200.— (100 frt) befizetéssel		600000	—		
Váltó-számla:						Általános tartalékalap		400000	—		
egyenlege				4619301	95	Külön tartalékalap		40590	—		
Előlegek:						Nyugdíjalap		104759	06		
kézi zálogra árukra és sertésekre				150575	47	Tizezer koronás főnyereséget alapítvány		5000	—	1150349	06
Jelzálogkölcsonők				901758	67	Takarékbetétek:					
Értékpapírok:						könyvecskékre		3909381	14		
készlet				476947	9.	folyószámlákra (cheque-számlán)		578198	75	4487579	89
Ércpénzek:						Hitelezők:					
készlet				8652	20	folyószámlában		337773	16		
Szelvények:						visszeszámitott váltók		1016795	—	1354568	16
készlet				2399	51	Átviteli kamatok				29949	40
Ingtatlan birtok-számla:						Nyereség:					
intézeti ház, Klauzál-tér 2. sz.		240000	—			1902. évben				96159	10
egyéb ingatlanok		31219	15	271219	15						
Adósok:											
folyó számlában				332788	71						
Consortiális üzletekben:											
részesedésünk				80603	40						
Sorsjegy-társulatok				50668	—						
Leltár				2000	—						
				7118605	61					7118605	61

Tartozik.

ÜZLETEREDMÉNY-SZÁMLA.

Követel.

Terhek:		Kor.	f.	Kor.	f.	Jövedelmek:		Kor.	f.	Kor.	f.
Betéti kamatok				153013	79	Üzleteredmény:					
Tisztii fizetések				24066	36	áthozat 1901. évről				2248	76
Kezelési költségek				14227	48	Kamatok:					
Királyi és városi adók		26237	57			különféle kamatok		260584	09		
Betéti kamat adó		16110	34	42347	91	adómentes értékpapírkamatok		19657	73	280241	80
Leírások				3187	63	Jutalékok és díjak				22882	48
Nyereség:						Pénzváltóüzlet jövedelme				7168	03
1902. évben				96159	10	Leirt követelésekből befolyt				530	14
				333002	27	Ingtatlanok jövedelme:					
						intézeti ház jövedelme				19931	06
						egyéb ingatlanok					
				333002	27					333002	27

Szegeden, 1902. évi december 31.

Csányi János s. k., vezérigazgató.

A könyvelésért: Felmayer Sándor s. k., főkönyvelő.

Szarvady Lajos s. k., elnök. Wagner Gusztáv s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta az igazgatóság:

Pósz Alajos s. k. Gál Kálmán s. k. Vajda Sándor s. k. Tóth Péter s. k. Jármay Gyula s. k.

Megvizsgálta és helyesnek találta a felügyelő-bizottság:

Weiner Miksa s. k., elnök.

Kiss Károly s. k.

Kulinyi Zsigmond s. k.

Dr. Reiner Mór s. k.

Hölgyek figyelmébe!

A női szépség legfőbb kelléke

a szép arcz, a dus hajzat és tiszta fogak.

Hogy ez meglegyen, használtassék az arcbőr ápolására legkiválóbb készítmény, az elegáns hölgyek kiválóan kedvelt szépítőszere:

az orgona-crém

Minden eddig készített szerek között a legkitünőbb készítmény, mivel nem zsíradék. Kis tégely 1 kor., nagy 1 kor. 60 fill., szappan 70 fill., powder 3 színben kis doboz 1 kor., nagy 2 korona.

**Hajhullás ellen és hajkorpa elmulasztására, mint hajnövést előmozdító szer, legmegbízhatóbb a dicséret le-
velekkel kitüntetett **bojtorján hajszesz,** ára 2 korona, **Chinin hajviz** ára 1 korona 20 fill. **Tanno Chinin Pomade** ára 1 korona 20 fill. **A fogak tisztán és ép állapotban tartásához legjobb a Szalicyl-fogviz,** ára 1 kor. 20 fill. és **Menthia Fogpor,** ára 1 kor. Mind e szerek egyedül valódi minőségben kaphatók****Barcsay Károly** gyógyszerárában

Szeged, zöldség-piacz, Széchenyi-tér 12. szám.

**Az első szegedi nyakkendőgyárban
több ügyes****munkásnő és tanulóleány**

állandó alkalmazást nyerhet.

**Azonnali jelentkezéseket
elfogad a nőipari-kola igazgatónője.** (Szegedi Napló háza.)**Olaszország remekei**

képekben, szövegmagyarázatokkal.

Gyönyörű dísmunka, kétezernél több képpel.

NAVI

részletfizetésre is megrendelhető a

„Független Közvélemény“

kiadóhivatala utján 70 koronáért.

A munka díszére válik minden uri család szalon-asztalának.

Készpénzfizetők kedvezményben részesülnek.**Wertheim szekrényt**

keresek megvételre 70—80 koronáért. Az ajánlatokat kérem e lap kiadóhivatalába levélben küldeni B. G. címre.

Tartalékos tiszt urakegyenruha szükségleteiket és át-
alakításukat a **legjobban és leg-
olcsóbban** szerezhetik be o o o o**NEMES L. és TÁRSA**

egyenruházati intézetében

S Z E G E D E N.**Lengyel Lőrincz**

cs. és kir. udvari butorgyáros

Ujjonnan, modern berendezett műasztalossága.

SZEGED, Vadász-uteza 2. sz.

Elvállal a legjutányosabb ár mellett kizárólag szolid kivitelben, előadott vagy saját tervek szerint egyes butorok vagy egész berendezés készítését. Klauzál-téri fényesen berendezett butor áruházában pedig kész butorokból állandó kiállítás van.

„S Z E G E D I K É Z M Ű V E S B A N K“
1902-ik évi**ZÁRSZÁMADÁSA.**

VAGYON.

Mérleg-számla.

TEHER.

	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
Készpénz 1902. december 31-én			40908	15	Alaptőke			200000	—
Giroszámlánk az osztrák-magyar banknál			8831	66	Tartaléktőke			110362	92
Alapítványunk a Kétszorosok országos föld- hitelintézeténél			1000	—	Házleirási alap			4141	20
Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesül- letnél betét			22188	52	Nyugdíjalap			2777	34
Ingatlanok:					Takarékbetétek tőkésített kamataikkal			1164750	08
Intézeti ház	110000	—			Előre fizetett kamatok			9225	11
Ujjonnan hozzáépült rész	15602	56			Hitelezők			1786	55
Egyéb ingatlanok	2602	17	128204	73	Fel nem vett osztalékok			1710	10
Váltók:					Tiszta nyereség			45262	39
Bankszerű váltók 399758-56									
Leírás, mint veszteség 7212-49	392546	07							
Jelzálogilag biztosított nyílt hiteli váltók	662981	38	1055527	45					
Zálogházi kölcsönök			225757	64					
Értékpapírokra adott kölcsönök			32597	02					
Értékpapírok			2200	80					
Adósok és átmeneti számlák			11450	21					
Ingóságok	13349	51							
Leírás	2000	—	11349	51					
			1540015	69				1540015	69

TARTOZIK.

Üzleteredmény-számla.

KÖVETEL.

	Kor.	fill.	Kor.	fill.		Kor.	fill.	Kor.	fill.
Adók:					Nyereségáthozat múlt évről			2242	54
Kincstári és városi adó	9366	37			Kamatok:				
Takarékbetéti kamatadó	3725	68			Váltók után	89170	79		
Illeték egyenérték	65	67			Zálogok után	38454	96	127625	75
Részvényátírások utáni bélyegilleték	41	48			Ingatlanok jövedelmei			6893	18
Nyugta bélyegilleték	54	86	13254	06	Szelvények			107	91
Kamatok:					Részvényátírások			82	—
Takarékbetétek után	40711	25							
Teljesen be nem fizetett részvények után	1069	03	41780	28					
Költségek:									
Üzleti költségek	18841	66							
Zálogház kezelés költségei	8445	70	27287	36					
Jótekmönyczélók			154	80					
Ingóságoknál leírás			2000	—					
Behajthatatlan követelések leírása, mint vesz- teség			7212	49					
Tiszta nyereség			45262	39					
			136951	38				136951	38

Szegeden, 1903. január hó 1-én.

A Z I G A Z G A T Ó S Á G:

Pálfy Sándor, elnök.

Telbisz György, főkönyvelő.

Milkó Sámuel.

Horváth Lajos, vezérigazgató.
Fournier Károly.**A F E L Ű G Y E L Ő - B I Z O T T S Á G:**

Dr. Végman Ferencz, elnök.

Thomay József.

Nagy Ferencz.

Nyomatott Várnay L. gőzerejű könyvnyomdájában Szegeden 1903.